

De zandhagedis nader toegelicht

Landelijk gezien gaat het de zandhagedis voor de wind (zie blz. 4). De landelijke trend laat een (significant) sterke toename zien. Een verschijnsel dat door diverse waarnemers wordt bevestigd. Vooral waarnemers van langlopende trajecten in de duinen vertellen dat ze de laatste jaren meer hagedissen zien dan in de begintijd van het meetnet. De resultaten van het afgelopen jaar laten dan ook enorme aantallen zien. In 2002 zijn er 3607 volwassen en 712 juveniele zandhagedissen waargenomen tijdens trajectbezoeken. Dat is in bijna een verdubbeling ten opzichte van 2001.

is de groei er uit?

Uit de indexgrafiek op blz 4. blijkt dat, over het gehele land gezien, de groei er de laatste jaren enigszins uit is, hoewel de aantallen juveniele zandhagedissen onverminderd groot zijn, vooral in 2002. Op grond daarvan zouden we verwachten dat de aantallen (sub)adulten in 2003 opnieuw zullen toenemen. Dit hoeft echter niet het geval te zijn als de draagkracht van een leefgebied bereikt is en er simpelweg niet voldoende leefruimte of voedselaanbod meer is om de groei van een populatie op te vangen. De juvenielen zullen dan uitwaaiëren op zoek naar nieuw leefgebied.

hei en duin verschillend

Wanneer we het verloop van de indexen van duin- en heidegebieden in het binnenland apart bekijken is duidelijk te zien dat de groei vooral in de duinen plaatsvindt ('zeer sterke

toename'), in het binnenland is sprake van geringe toename.

Als we wat dieper in de gegevens duiken blijkt dat in het verleden, van 1994 t/m 1999, er in de duinen gemiddeld genomen minder zandhagedissen werden gezien dan in het binnenland. De laatste drie jaar zijn de rollen omgekeerd en worden er in de duinen meer dieren waargenomen tijdens de trajectbezoeken. Die sterkere toename in de duinen heeft tot een grotere dichtheid van zandhagedissen geleid. Mogelijk dat de zandhagedis in de duinen er in het verleden beroerder aan toe was dan in het binnenland en dan is een populatieherstel ook heftiger merkbaar.

vastelandsduinen versus Wadden

Het Meetnet Reptielen is in de duinen van het vasteland sterk vertegenwoordigd, al lange tijd. Hierdoor kunnen we van ieder duingebied afzonderlijk bepalen hoe de stand van zaken is. Daar kunnen we nu kort over zijn. In alle duingebieden verloopt de trend positief: een 'sterke tot zeer sterke toename'. Uitzondering hierop vormt de trend van de zandhagedis op de Wadden-eilanden Vlieland en Terschelling. Op beide eilanden neemt het aantal waarnemingen van zandhagedissen af. Mogelijke oorzaken hiervoor zijn besproken in Nieuwsbrief 21. Echter, voorlopig moeten we voorzichtig zijn met interpreteren omdat de waddeneilanden pas een paar jaar gemonitord worden.

Indexen van de zandhagedis in duin en hei

